

Haber-Yorum

Rusya, Kırgızistan'daki Nüfuzunu Güçlendirmeye Çalışıyor!

Haber:

Kırgızistan Cumhurbaşkanı Sadır Caparov, 2 Temmuz'da Moskova'da Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin ile bir araya geldi. Bu görüşme, Rusya Dışişleri Bakanı Sergey Lavrov'un Kırgızistan'a yaptığı resmi ziyaretin ardından beklenmedik bir şekilde düzenlendi.

Yorum:

Genellikle devlet başkanlarının resmi toplantıları önceden belirlenir ve tarihi duyurulur. Ancak Caparov'un ziyareti sürpriz oldu; çünkü medya bile bunu bir gün önce öğrendi. Ayrıca resmi toplantılarda büyük öneme sahip olan hiçbir konu gündeme getirilmedi. Buna binaen Kırgızistan'ın dış politikasında Rusya ile olan ilişkilerine öncelik verdiği söylenebilir. Böyle bir adımı atmaya sevk eden neden ise, Rusya'nın son zamanlarda Kırgız muhalefet güçlerine verdiği destek ve Rusya'daki Kırgız göçmenler üzerindeki baskıların artmasıdır. Çünkü Kremlin, bölgedeki diğer aktörlerin aksine, nüfuz alanı içindeki ülkelere baskı ve sindirme politikası uygulamaktadır.

Rusya'nın Orta Asya'daki etkisi, Ukrayna'daki savaş ve Batı'nın yaptırımları nedeniyle zayıflamıştır. Nitekim Orta Doğu'da savaşın alevlenmesi ve özellikle Amerika olmak üzere Batı'nın, Çin ve Orta Doğu'ya yönelmesi, Rusya'nın geçici olarak nefes almasına neden olmuştur. Bu nedenle Orta Asya politikasına uygun bir ülke olan Kırgızistan'da nüfuzunu güçlendirmeye yönelik ilk çabalarını başlatmıştır. Dolayısıyla bu gayesini gerçekleştirmek için kültürünü güçlendirmeye önem vermektedir ki bu da daha önceki politikasından biraz farklıdır. Örneğin iki başkanın toplantısı sırasında kültür ve eğitim alanlarındaki iş birliğine vurgu yapılmıştır. Şu anda Kırgızistan'da 200 Rus öğretmen ve 200 eğitimci çalışmakta olup bu öğretmenler, Rusça'nın güçlenmesi ve eğitim sisteminin Rus eğitim sistemine uyumlu hale getirilmesi için çalışmaktadırlar. Ayrıca Rusça eğitim veren okulların sayısını artırmak için Rus fonlarıyla okullar inşa edilmektedir. Şu ana kadar 9 okulun inşaatı tamamlanmıştır. Aynı zamanda Kırgız-Rus Slav Üniversitesi yenilenmiş ve büyük bir kampüs inşaatına başlanmıştır. Milli Güvenlik Devlet Komitesi Başkanı Kamçıbek Taşiyev, okulların mütevelli heyeti başkanlığına getirilmiştir. Bu nedenle Putin, Caparov'a Kırgızistan'da Rusça'ya tanınan özel statü ve iş birliği için teşekkür etti.

Kırgızistan'da Kırgız dilinin etkisini güçlendirmenin yanı sıra Batı kültürünün güçlendirilmesi için çıkarılan yasalar ve Müslümanların İslam kültürünü öğrenme konusundaki güçlü isteği, Rusya'yı bu adımı atmaya sevk etmiştir. Çünkü belirli bir ideolojiyle bağlantılı olan kültür, bu ideolojiyi temsil eden tarih, kanun, edebiyat ve dili de içermektedir.

Ayrıca iki ülke arasındaki ekonomik ve ticari ilişkiler, stratejik önem kazanmaktadır. Zira geçen yıl, Rusya ile Kırgızistan arasındaki ticaret hacmi %11 artmış olup bu yılın ilk dört ayında bu rakam %17'yi aşmıştır. Rusya, Kırgızistan'a ağırlıklı olarak petrol, inşaat malzemeleri, gübre, tahıl ürünleri ve ilaç ihraç etmektedir. Kırgızistan ise Rusya'ya, ağırlıklı olarak tarım ürünleri ve hafif sanayi ürünlerini ihraç etmektedir. Dolayısıyla yıllık ticaret hacmi 3,5 ile 4 milyar Dolar arasında değişmektedir. Kırgızistan'ın dış ticaretinin yaklaşık dörtte birinin Rusya ile yapıldığı tahmin edilmektedir. Rusya, Kırgızistan'ı kendi nüfuzu altında tutmak için siyasi olarak Bağımsız Devletler Topluluğu'nu, ekonomik olarak Avrupa Birliği'ni ve askeri olarak da Kolektif Güvenlik Anlaşması Örgütü'nü kullanmaktadır.

Hizb-ut Tahrir Merkezi Medya Ofisi İçin Yazan

Mümtaz Maveraünnehrî